

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Josef Weinberger

Ferdinand Federer

Sigmund Federer

Dr. Julius Fischer

cím obchodníkem a dítka počal znovu vyučovati rb. Stein resp. jeho žena ve svém bytě, nynější hoř. žid. škole.

Když r. 1865 se nynější dolejší škola znova vystavěla, ohlížela se obec po novém uč., za něhož byl přijat A. Utitz. Stavba školy došla tak, že dům č. 107, jenž náležel Joach. Friedlandrovi, musila obec koupiti, poněvadž majitel byl dlužen obci, která zbořenistě proto koupila za 448 zl. 71 kr. R. 1866 stal se uč. Hermann D u x.

Zemská školní rada potvrdila 1871 školu jako jednotřídní něm., za správce školy Hermanna Löwyho. Nastoupil svůj úřad 1870, jeho plat byl 600 zl. Děti tenkrát bylo 20 a 30. V následujících letech stoupal počet dítek, takže bylo nutno přibrat výpomocnou sílu. R. 1874 byl přijat uč. a košerák Markus Schulhof z Golčova Jeníkova za ročních 250 zl. Naduč. Löwy tu působil až do r. 1876. Po něm nastoupil v tento úřad J. N e t t l.

V r. 1878 povolena škola jako dvoutrídni. Správcem se stal Josef Stimmer. Druhá třída byla umístěna v domě č. 208, jenž náležel Marii Fischerové, za roční nájem 60 zl. Po odchodu Schulhofově (1880) byl přijat ihned uč., kt. a koreh Joachim Popper za plat roční 400 zl. Správcem školy po Stimmerovi stal se L. H a a s, jenž zde byl do r. 1883. Byli zde ale též jako učitelé: Stránský, později rb. v Libni, K a t z, T r a u b a M. H i r s c h, jenž byl pomocnou silou v době nemoci uč. Poppra.

V r. 1883 byl přijat nový říd. uč. Isidor Robitschek, jenž nyní je říd. uč. soukromé školy žid. v Praze. Tenkrát bylo tu na 60 dítek. Dozorcem nad školou byl zasloužilý lékař Š. B a u m a n n.

Když r. 1886, dne 2. května, zemř. rb. a býv. uč. Šalomoun Stein, bylo ve valné hromadě obce usneseno, že byt v jeho domě č. p. 110 se přestaví na školu. V této škole počalo vyučování v r. 1886/87. Místnost u M. Fischerové byla vypovězena a později zahrada tamtéž najata jako tělocvična.

Uč. Popper zemř. r. 1892 po delší chorobě. Rb. L. Thorsch ze Slaného ocenil zásluhy jeho za naši obec. R. 1892 stal se druhým uč. Adolf Löwy.

V témže r. zemř. lékař B a u m a n n, jenž po dlouhá léta měl dozor nad školou. Jeho velké zásluhy o vývoj školy jsou neocenitelné. Vždy neúnavně se staral o působení uč. a prospěch žáků.

Ve vývoji školy se brzo na to ukázala nová fáze. Ministerstvo žádalo po několik let po uč. Adolfu Löwym průkaz způsobilosti učitelské. Když obec služeb jeho co kantora nemohla postrádati a třetího, uč. zkoušeného, pro nedostatek prostředků nemohla přijmouti, mimo to však též v naší obci stále hlasitěji ozýval se hlas mladší generace proti dalšímu

trvání školy a mnozí už dítka počali posílati do školy české, usneslo se představenstvo v r. 1895 zrušiti jednu třídu. Tím škola se stala jednotřídní, v r. 1895/96 bylo přijato 47 žáků, počet to zajisté dosti značný. Tento klesl při zápisu na rok 1897 jen o 5 dítek. V r. 1898 však jich bylo 6 platících dítek z Janovic a 20 cizích, tedy 26 dětí. Vyučování však zahájeno již nebylo. Důvody k tomuto konci této dříve důležité školy, kde mnoho generací bylo vychováno v duchu žid., byly různé. Jednak se jevil prospěch na škole jednotřídní špatnější, což se nemůže klásti za vinu učiteli Robitschkovi. Žactvo bylo ze všech možných českých a německých škol a uč. musil strávit mnoho drahého času, než mohl žáky přivésti na stejnou úroveň co do znalosti jazyka vyučovacího. Vliv školy německé právě v době, kdy národnostní poměry obzvláště na venkově se stále zostřovaly, nedal se více udržovati. Proto podalo 13 poplatníků v posledním okamžiku před schůzí, v níž se mělo rozhodnouti, zdali se pro nepatrný počet ohlášených dětí má zahájit vyučování, žádost za její zrušení, sestavenou zároveň jako ohrazení proti trvání k hejtmanství. Žádost byla zevrubně odůvodněna. Ve schůzi po dlouhé rozpravě byly 3 hlasy pro zrušení, 3 proti němu a starosta Schwarz dirimoval pro zrušení. Toto rozhodnutí způsobilo značný rozruch jak především v o. ž., tak též v celém městě a politické časopisy psaly tenkrát obšírně o této události a s povděkem přijaly usnesení ž. o. Historie školy žid. tím je ukončena.

Naduč. Robitschek byl již r. 1894 zvolen rb. a potvrzen jako uč. náb. na obecné škole zde. 1896 potom na škole v Sázavě, o rok později v Kácově. Byly mu regulovány jeho příjmy po rozpuštění školy. Též vyučoval děti němčině v bývalé škole.

R. 1898 podal resignaci na hodnost rb. a uč. náb., byv jmenován naduč. v Přerově na definitivní místo při žid. škole; odešel dne 1. září 1898. Jeho působení bylo po dobu 15 let zde vždy velmi blahodárné. Jako uč. byl svědomitý a pilný a často pochválen svými úřady, jako první řádný rb. vynikl svou dobrou češtinou ve svých řečích. Nástupcem byl rb. Adolf Löwy, jenž též vedl vyučování náboženství zde, v Sázavě a v Kácově, v této vlastnosti nejdříve provisorně a po zkoušce na universitě v Praze definitivně (od r. 1899).

Dne 20. listopadu 1899 počalo se v bývalé žid. škole s vyučováním 2. třídy obecné školy, když v staré budově této školy umístěna byla škola měšťanská, chlapecká a dívčí. Zůstala tam tato třída plný rok, za propůjčení místnosti nebylo požadováno nájemné.

R. 1901 upravena byla dolejší bývalá škola za byt pro chudou vdovu po býv. členu představenstva Josefu B a s c h o v i.